

מזת' קזת הכר שזה

וואס דורך איר זעהט זיך די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגאון רבי מנחם ברוך יאזעע שליט"א בעל 'מותיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

גבורה של התפיסות

ברצוני לפרסם את ספורי לתועלת הרבים:

מיד לאחר חתונתי סבלתי מאוד מפמה קשיים שבאו עלי באפן רצוני אחד אחרי השני; סתימות בביוב קצרים בחשמה ושתקפו אותי עוד בימי השבע ברכות, והמשיכו לבא עלי קשיים יותר גדולים כמו תקריות עם שכנים שבלי רצוני הם נגררו לריב אתי וגם להתנפל אלי ולאשתי בעוד שאנו בסך הכל בחצי שנה הראשונה לנישואין.

בעל הבית עשה השתדלות לשפר את מצב הדיירה אך הוא לא הצליח להביא לשפורה, וחשבנו לעבר דיירה אך הדבר לא היה קל בכלל מכיון שחתמנו על חוזה לשנתיים ושלמנו על כך מראש תמורת הנחה מבעל הבית, וכעת בעל הבית לא התפשר אתנו בשום אפן לעזוב באמצע החוזה ולאחר תחנונים הוא 'הואיל בטובו' להסכים לנו למצא דיר אחר!...

חפשנו דיר אחר בכל האפשרויות, אך כל מי שהבין שיש סתימות בדיירה לא רצה בשום אפן לקחת אותה ואחרים לא רצו בשום אפן לגור באותו אווה, 'בשום אפן' הכונה גם כשהצענו להם לקבל את הדיירה בהנחה גדולה עד לתם החוזה שלנו!

<<

לקח מהפרשה

להשתמש עם הכח האדיר שבפינו לטובה!

זה עצמו נס עצום ונפלא.

הן אמת שזמן של נסים זה הארה משמים, והאדם מרגיש קרבה עזה לקב"ה. ברם, זה צריך להיות מגדלור עבורנו שנתבונן בכל חסדי ה' שעמנו, ובכל יום ובכל עת נאמר מלים חדשות של הודאה והכרת הטוב. וגם כאשר אין לאדם ישוב הדעת להאריך במלים, ראוי לומר לפחות כמה מלים חדשות של הודאה לבורא.

לדגמא, בסוף היום כאשר אדם נכנס למטותו, הוא יכול לכרע ברה במטותו, ולומר לקב"ה אני מודה לך על היום הנפלא שהבאת לי, אני מאוד אוהב אותך, היה לי היום אכל ברוך ה', בריאות וכל טוב. זמיתי לעסק בתורה ולחטף מצוות ולהתקרב אליה אני רוצה תמיד להיות קרוב אליך ולעשות את טוב וחסד בעולם הזה, ולעשות לך נחת רוח כל ימי חיי, ולזכות לעולם הבא. וכן בבקר כאשר אדם קם, יעשה תפלה קצרה של הודאה ובקשה.

וזה מה שאמר בלעם "פרע שכב בארי ובלביא מי יקימוני", בלעם ראה את ה"שמוע ישראל" שכלל ישראל קוראים בכל לילה ובכל בקר. שמוע ישראל פרושו יחוד ה' על כל המעשים שנעשים בעולם בכלל, ועמנו בפרט. ומתוך כך לבוא לאהבת ה' על כל החסד שהבורא עושה עמנו 'בלבנו' <<

בפרשתנו אנו קוראים על כח הפה, עד כדי כך שבלעם שהיה מאמות העולם רצה לכלות את עם ישראל בפיו, ולמד זאת מפלל ישראל שאמונותם בפיהם, לטב ולמוטב. ולפיכך בלעם בא גם בפיו באותה מדה שכלל ישראל עסקו בפיהם, והיות שכלל ישראל עסקו בטוב, אזי בלעם לא יכל להם.

ענין זה אנו רואים גם אצל הבאר, שכאשר כלל ישראל התלוננו על המים, והיו בחסר סבלנות, עד שנגרם להם חטא מי מריבה, אזי שלח להם ה', את האמוריים שעמדו בנקיני הסלעים. היות שהכח של האויבים היה על ידי שכלל ישראל לא התבוננו ולא זכרו את כל הטוב.

ומיד כלל ישראל אמרו שירה, היות שהבינו שהחטא שלהם זה מה שלא הודו על המים, והיו מלאים תלונות, ולפיכך תקנו את החטא בשרשו והודו על עצם זה שיש להם מים. ולפיכך לא נאמר במפרש בשירה את נס ההצלה מהאמוריים, היות ששרש הנס זה ההודאה על המים, ולא רק על נס ההצלה. - שהקב"ה חפץ שנהיה עמו בקשר תמידי, ולא רק בזמן של נסים על טבעיים.

וכענין הספור של בלעם ובלק שלא היה ידוע כלל לעם ישראל, ללמדנו שדוקא הטבע שלא נראה שיש איזה נס והצלה מיוחדת,

המשך לקח מהפרשה

ונפש רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע.

ודברי המשנה צריכים באור, וכי אנו לא רואים מה ההבדל בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם?

אלא, אנו רואים שזה כלל לא פשוט, היות שכאשר אדם לא עובד על מדותיו, יתכן שיהיה בתוך תוכו מעט ממדותיו של בלעם - שהוא לא רואה טוב, ותמיד חסר לו ולא טוב לו, והוא מתאונן על ה', על רבו, על אשתו, על שכניו וחבריו.

ובכדי להנצל מכה עליו לעשות עבודה עצמית - עבודה של תפלה לקב"ה: רבונו של עולם! פקח את עיני ולבי, שאראה את כל השפע שאתה נותן לי, שאהיה חיובי, שאפרגן לכלם. וכן נתבונן שלא חסר לנו כלום, ואדרבה ככל שנתן ונפרגן לאילת, נקנה בנפשנו טבות ומדות טובות, וה' הטוב יראה את לבנו הטוב, וישפיע עליו כל טוב.

וכאשר נראה מיישורו שקשה לנו אתו, נעמד ונברך אותו שיזכה לכל טוב, לבריאות, לאריכות ימים, לילדים צדיקים ולפרנסה ברוח. וזה שהמשנה באבות מסיימת: תלמידיו של אברהם אבינו אוכלים בעולם הזה ונוחלין עולם הבא. כבר בעולם הזה טוב לאדם שהוא עם עין טובה.

כמה מרגש לחשב שהדם הטהור של אברהם אבינו זורם בקרבנו. הבה נגביר את כוח הנשמה שהנה חלק ילוק ממעל, שהוא טוב ומטיב לרעים ולטובים, ונהיה אף אנו מלאים בטבות ונתינה הנובעות מתוך עונה והפרת הטוב.

לכל אחד ואחד יש את בן גילו, שמטל עליו להאיר לו את אור ה'. כמו שאמרנו חז"ל (זמא פו.) שמי שעוסק בתורה לשמה הבריות אומרות עליו אשריו שלמד תורה, ראו כמה נאים דרכיו כמה מתקנים מעשיו. שעלנו להוציא מהתורה טבות ומתוך כך להאיר לכל אלו שלא זכו ללמוד תורה, ומתוך האור הזה יזכו פלם להתקרב לבורא ברוך הוא.

כך לגבי האשה, שהיא בת גילו של האדם, שעלנו להעריך את האשה מאד, ולחשב מה היה עמנו לו היינו חלילה רוקים. שהרי כל הטוב שיש לאדם מגיעים לו מאשתו. וכמו שאמר רבא לבני עירו (ב"מ נח.) אוקירו לגשייכו כי היכי דתתעתרו - תכבדו את נשותיכם בשביל שתתעשרו.

וזה גם ברוחני וגם בגשמי, שכאשר אדם מסתכל תמיד באפן חיובי, ורואה את כל הטוב שיש לו ומעריך אותו, הוא עשיר ושמח ומאיר פנים לכלם, שזה האשר והעשר האמת.

המורם מכל האמור: פרשתנו הנה למוד עבורנו שנגעיד תמיד בדרך של אברהם אבינו, ונהיה מלאים בטוב וחסד. ונבער מלבנו את צרות העין והלב, ועל ידי כן נזכה לכל טוב בזה ובבא, אמן.

'בנפשנו' ובמאודנו - החיים, הבריאות, המשפחה, הפרנסה, הדירה ועוד שפע קנינים ודברים טובים שהבורא משפיע עלינו.

ובכל יום אנו אומרים 'אמן יהא שמיה רבא'. ששם ה' יהיה גדול במחשבתנו - שנראה את גדלת ה' בכל נשימה שאנחנו נושמים. בכל אכל שאנחנו אוכלים, אנו אוכלים דרך הפה ובכניסה לפה יש את השפטים שבהם אנו מנשקים, ומראים את חבתנו, ללמדנו שבכל אכילה ואכילה אנו מקבלים נשיקה מהקב"ה, כמו שאומר שלמה חכמינו "ישקני מנשיקות פיהו".

הקב"ה מחפה שנרגיש תלויים בו יתברך, שהוא מנשים אותנו והוא נותן לנו כל טוב. מספיק להכנס לבית חולים או למקום שיש בו כל מיני מכשירים, של הנשמה, הליכה, אכילה וכדומה, ולראות כמה אנו תלויים בהסדי ה'.

כמה אנשים שברגע אחד עברו ארוע מחזי, ולפתע נעשו אנשים אחרים, ה' רוצה שנהיה בעונה, שנרגיש שאנו תלויים בו וברב רחמי ונהיה מלאים בהפרת הטוב ובדבקות בו יתברך.

וזה שאמרנו חז"ל (ברכות יב:) שבקשו לקבע פרשה זו בכל יום בקריאת שמע, היות שבפרשה זו אנו מגלים את אהבת ה' אלינו. כמו שכתב רש"י (שם), 'שהקב"ה שומר עליו בשכנו ובקומו לשכב שלום וישקטים כארי וכלביא'.

ובכדי לחיות את חסדי ה' שעמנו, עלינו להתבונן בתורה הקדושה ובדרכי אבותינו ודוד מלפנו, שחיו את ה' ופרטו לפרטי פרטים את כל הטוב שעושה עמנו הבורא. וכן לקבל מהתלמידי חכמים והצדיקים שבכל דור ודור את הדעת הזו של הפרת הטוב.

וכמו שאומר האור החיים הקדוש על הפסוק "ושמחת בכל הטוב" - אין טוב אלא תורה, שכאשר נתבונן בתורה הקדושה, ונראה את הדרך שהלכו בה אבותינו, נתמלא ברצון וחשק להעמיק עוד ועוד בכל הטוב שה' עושה עמנו, ולהדבק בדרכיו, ולהיות חיוביים, ולעשות רק טוב עם כל הסובבים אותנו, ונבקש בכל עת דעת זו.

פלשונו האור החיים: 'אם היו בני האדם מרגישים במתיקות וערבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם'.

נמצינו למדים, שעלנו להתבונן תמיד בכל הטוב שיש לנו, שאנו בריאים ויש לנו משפחה וחברים, ועוד שפע של טובות וחסדים שבכל אחד ואחד מהם יש פרטי פרטים לאלפים ורבבות של טוב. ואזי נשמח בחלקנו, ולא נקנא באחרים.

ואמרנו חז"ל (אבות) כל מי שיש בו עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו. מאידך, מי שיש לו עין רעה ורוח גבוהה,

פלשונו האור החיים: אם היו בני האדם מרגישים במתיקות וערבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה...

פנינים מהפרשה

בפרט, מכיון שאין אדם יודע מתי יפעל בתפלתו, וכן להשתמש עם הפה כדי לפרגן לשני ולתת לו מלה חמה, וידוע ספורים רבים מאנשים שקבלו חיים חדשים בזכות מלה טובה שנתנו להם.

כמה אנו יכולים לרומם ולחזק את האלת בפנינו. כמה מלה טובה יכולה להשפיע שפע כל טוב, ובפרט בבית להחמיא לחזק ולרומם. מדוע לא נאמר מלים טובות בבית!?

חז"ל במסכת תענית, מלמדים אותנו על אותם שני אנשים, שהם בני העולם הבא, בזכות שהם משמחים אנשים. פן, הדיברים הקטנים שכלל אינם קטנים, הם הם מביאים אותנו לעולם הבא.

ראוי לנו להשתמש עם הכח האדיר שבפנינו, לתת מלים טובות בבית, בסביבה שלנו, לדבר תמיד מחסד ה' שסביבנו.

ולא עוד אלא שהוא מרויח, שהרי בורא כל העולמים צופה ויודע את נסתרות לבו של כל אחד ואחד, ונותן ומעניק בשפע למי שלבו רחב והוא מעניק ונותן לזולתו בלי צרות עין.

כח הפה היהודי
"יודע דעת עליון"

איתא בגמרא (ע"ז ד: וברכות ז:): שבלעם היה יכול לכונן את אותה שעה שהקב"ה כועס, והקשו שם התוספות מה היה בלעם יכול לומר ברגע אחד? ותראו שהיה אומר 'כלם'.

מכאן אנו לומדים את פח הפה שבמלים ספורות אפשר לפעל גדולות ונצורות, שהרי מדה טובה מרבה ממדת פרענות, ועל כן צריך להשתמש עם הפה להתפלל על כל הצרכים של כלל ישראל בכלל ועל עצמו

ההצלחה של הזולת הנה במכון מאתו יתברך בכדי לנסותנו אם נשמח בכך "הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ"

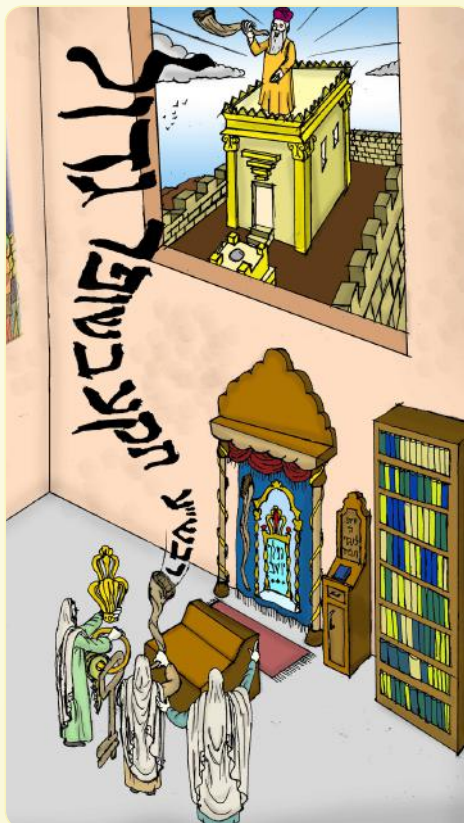
אנו רואים כאן את הקנאה של בלק בעצמה ובכמות על ישראל, שבגללה רצה להרוג את ישראל והגיע לכל המדות והתאוות הרעות, וזה למוד בשבילנו שלא נסתכל בעין רעה על הזולת, וגם אם יש לו הצלחות נשמח בכך ונפרגן לו בשפע של ברכות.

ולא עוד אלא שכשהשני מצליח, גם כשהוא בא על חשבוננו, עלינו לדעת שכעת יש לנו נסיון אם נתרומם על ידי הקשי ונהיה עם לב פתוח ורחב בכדי לתת ולהעניק לזולת, או שנצטמצם ונחפש כיצד להפיל את השני ולהגדיל את עצמנו, וכבר העידו גדולי וצדיקי הדורות שכשאדם מותר אינו מפסיד לעולם,

פנינים מצוירים

ה'. ככל שאדם לא מרגיש שהוא קבוע בעולם, הוא פחות מרגיש שהכל מגיע לו, הוא רואה כל ילד כמתנה עצומה, הוא מעריך כל ילד, הוא מחמיא ומפרגן, כי הוא יודע שהכל חולף והוא יודע להנות מהאשר ומהטוב שהבורא מעניק לו כעת.

כל אחד ואחד צריך לעבר במשך ימי חייו ממקום למקום, כל אחד עובר מתלמוד תורה לישיבה, וכן אדם עובר דירות או מקומות מעיר לעיר, ומארץ לארץ. להזכיר לנו שאנו עראיים בעולם הזה, ולא נעשה עסק מזוטות ומריבות שנובעות מצרות עין! אדרבה ננצל את הזמן בכדי להאיר פנים לכלם, ולעשות טוב עם כלם, ונתבונן בכל הטוב שה' עושה עמנו.

כלנו מצפים ומיחלים שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, ובפרט בימים אלו של בין המצרים אנו מחכים שהקב"ה ישוב לגאלנו שנית, היות שאנו חפצים להיות קרובים אליו יותר.

בית המקדש היה הדעת של כלל ישראל, היאך להדבק בבורא. כמו שפיתוב "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלם". הכהנים הצדיקים היו מלמדים דעת לעם הבאים לבית המקדש, היאך לחיות את חסדי ה' שעמנו בגוף שפועל בנו בכל רגע ורגע ולא לעשות עסק מזוטות אלא לעסק בחסד.

ככל שאדם יודע שהוא אורח בעולם הזה, הוא יותר ויותר מעריך את חסדי

ביצד עובדים על מדת הקנאה

אותו עליו.

"וירא בלק בן צפור"

פרשה זו מלמדת אותנו יסודות כבירים בגנות הקנאה ובדרך להנצל ממנה.

א. שמדת הקנאה נובעת מכבוד והיא אוכלת את האדם ומעבירה אותו על דעתו, וכמו שהיה סופם של בלק ובלעם.

ב. בכדי להנצל מהקנאה על האדם לקחת את כל מה שיש לו, ולא רק את הטוב, וכשם שבלעם בקש רק שימות מות ישרים ותהי אחריתו כמוהו - ולא קבל על עצמו על תורה ומצוות, והינו שעל האדם לקחת את כל מה שיש לו, ולא רק את הצלחותיו, וכשיראה את הקשיים של הזולת תסור הקנאה ממנו.

ג. לבלעם היה כח אדיר בפיו ויכל להשתמש עמו לטובה, ברם הוא השתמש עמו לרעה, וזה למוד עצום לכל אחד ואחד שבשיש לו קנאה בהצלחותיו של הזולת עליו לפתח את פיו בכרכות ובפרגונים שיהיה לו טוב בכפל כפלים, ועל ידי כן ישרש בנפשו את מדת הניתנה ההפך מהחמידה.

ד. יסוד הקנאה זה הגאווה כבלק ובלעם, ברם כשאדם יודע שלא מגיע לו כלום, הוא מתבייש בטוב שהקב"ה נותן לו ואינו חומד את הטוב המדמה שאצל זולתו. ה. כשגאווה לאדם קנאה יאמר לעצמו 'דוקא אני לא רוצה את מה שיש לחברי, כי אני חזק בדעתי ובטוב שבי, וכיון שאנו עוסקים במדת הקנאה נרחיב בזה את היריעה, כי הרבה חולאים באים בגין הקנאה.

הבה נתבונן על אהרן הכהן שהיה מנהיגם של ישראל, לפני משה, ואף על פי כן כשאמר לו משה שמעתה הוא יהיה רבן של ישראל וגם רבו שלו עצמו, לא נחלש בדעתו כלל אלא אדרבא התמלא בעין טובה על משה אחיו הקטן, וכן נתבונן ביהונתן בן שאול שהגם שידע שעתידי דוד מלפנו למלך עליו שמח מאד, והמליך

וכן כל אחד ואחד שמתעוררת בו קנאה, עליו להמליך את מי שהוא מקנא בו ולדעת שעל ידי שישמח בטוב שיש לו, הוא מודבק ומתרום מהחמירות, ברם יחד עם העבודה עלינו לדעת שהקנאה זה דבר שיש לאדם, ואל לנו להשבר מפך אלא לעבד על כך מתוך ישוב הדעת ושמחה, ומתוך תפלה טהורה לאבינו שבשמים.

עין טובה

"וירא בלק"

צריך באור מפני מה נאמר 'וירא' ולא נאמר 'ויתבונן'? ועוד מפני מה נקרא שמו בלק? ונראה לומר שהתורה הקדושה רוצה ללמד אותנו בזה, שעקר החטאים של האדם זה מחמת הקנאה שיש לו על אחרים, וזה מה שגרם לבלק להתחיל עם כלל ישראל - מכיון שקנא בהצלחות שהיה להם, ועל כן נקרא שמו בלק - שהוא חפש ללקק ולמצץ את הטוב שיש לו.

וכן מצינו אצל בלעם כמו שכתוב "וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שכן לשבטי", (פכ"ד ב) ומחמת שהם קנאו ביחודיות של כלל ישראל, הם הגיעו לכל המדות הרעות עד כדי רציחה.

ובכדי להנצל מהקנאה צריך להתבונן שהקב"ה נותן לנו את מה שאנו צריכים במדק, וכן צריך לשמור על העינים ולא להסתפל היכן שלא צריה. וכן יאמר לעצמו 'הקנאה לא משתלמת לי מכיון שהיא אוכלת לי את כל האנרגיות, ולא שוה לי להרס את החיים שלי בגלל הטוב המדמה שיש אצל השני'.

וכשהאדם משגו לעצמו את הדברים הללו הוא מואס בקנאה ושמח בחלקו, ומשתמש עם העינים שלו לראות את הטוב שאצל הזולת ולשמוח בו.

בליט בררה חמי נגש לבעל הבית ואמר לו: אנו מוכנים לותר לך על חצי מדמי השכירות שנותרו לנו לשלם, רק תחזיר לנו חצי, הוי אומר; שכיין שנשאר לנו חוזה לשנה וחצי - אנו נשלם על 9 חדשים אע"פ שאיננו גרים בדירה ואתה תחזיר לנו רק דמי 9 חדשים, היתה זו החלטה של שתי המשפחות שלי ושל אשתי, לאחר שראו שהזוג - אני ואשתי, סובלים ונסערים ממצבנו בבית ועם השכנים.

אך בעל הבית פשוט לעג על הרעיון ואמר לחמי בצניעות: 'אולי תתן לי רק חצי מהכסף שיש לך בבנק - על חצי אני מוכן לותר...' כלומר הוא הרגיש שהכסף של השנתים שכירות שידך לו ואינו מענין לותר אפלו על שקל ממנו, אלא אם כן נמצא שזכר אחר לדירה וגם זו 'טובה גדולה' שהוא עושה עבורנו' כדבריו.

המשפחות פמובן לא יכלו להרשות לעצמם לשכר עבורנו דירה נוספת, וכן לא היתה אפשרות לארח אותנו בביתם בגלל תנאי המגורים בביתם ואנו חזרנו הביתה בלב כבד. באותו לילה נשארתי ער, ישבתי במטבח ובכיתי לה' עם ספר תהלים כל הלילה.

בבקר חשבתי לעצמי שאני חייב לגלות מה הקב"ה רוצה ממני בכל הצער הזה, ולכן מיד לאחר שחרית הלכתי לביתו של אחד מגדולי ישראל זצ"ל ולאחר שספרתי לו את כל הקרת עמי הוא אמר לי: תחשוב, האם פגעת באיזה יהודי...

המשך כשכרע הכא